

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК
СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

Галушка Д.А.	
Соціально-відповідальний менеджмент як основа відновлення української економіки	126
Дудник В.Ю.	
Оптимізація витрат на логістику у торговельних компаніях	129
Гончарук А.М.	
Управління змінами в організації: адаптації до цифрових викликів	132
Лень М.О.	
Управління змінами в організації в умовах інноваційного розвитку	134
Попеску Р.А.	
Роль лідерства в реалізації інноваційних стратегій організації	137
Таранов В.В.	
Вплив штучного інтелекту на трансформацію управлінських процесів.....	140
Трегуб В.І.	
Впровадження інноваційних моделей сталого розвитку бізнесу в Україні	143
Шкрабак К.Д., Тимошенко В.В.	
Тенденції розвитку жіночого підприємництва: нові горизонти та можливості	147

СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННІ

Візіренко С.В., Шлентов Ю.С.	
Організація проведення інвентаризації на підприємстві	150
Матвійчук Н.М.	
Майнове оподаткування в Україні: проблеми ефективності та перспективи розвитку.....	153
Проць Н.В., Мандрика А.О.	
Проблеми податкової політики на місцевому рівні	156
Однокол А.В.	
Іноваційні підходи до ведення обліку та їх вплив на систему оподаткування.....	158
Переверзева В.І.	
Роль бухгалтерського обліку у забезпеченні прозорості фінансів волонтерських організацій	161
Безштанковська М.О.	
Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.....	164

Література

1. Вороня Н. Інвентаризаційна комісія: важливі питання. *Податки та бухгалтерський облік*. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1091908.html>.
2. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

Матвійчук Н.М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

МАЙНОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ:

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В Україні до майнових податків згідно Податкового кодексу віднесено: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок та плату за землю, які є місцевими податками і справляються до місцевих бюджетів. У сфері справляння майнових податків українське податкове законодавство має низку недоліків, які стримують підвищення їх фіскальної та регулюючої ролі.

Основною проблемою, що знижує ефективність податку на нерухомість, є визначення бази оподаткування за площею, а не за вартістю майна, що суперечить принципу справедливості оподаткування. Адже нерухомість однакової площі може мати різну ринкову ціну залежно від розташування, невелика за площею нерухомість у престижних районах часто дорога, тоді як великі об'єкти у депресивних населених пунктах мають низьку вартість. Додатковими чинниками зниження фіскальної ефективності виступають численні пільги, можливість ухилення від сплати податку через затягування введення об'єкта нерухомого майна в експлуатацію, а також право місцевих органів влади самостійно встановлювати ставки податку, що часто зумовлює їх заниження. Як зазначають Ю. О. Раделицький, Р. Я. Галамай і Н. Б. Симанич, низькі ставки пов'язані з побоюванням невдоволення населення та з тим, що представники місцевого

бізнесу, які є депутатами, не зацікавлені у підвищенні податкового навантаження [1].

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, не виконує функцію податку на розкіш, адже більшість його надходжень забезпечують юридичні особи через оподаткування нежитлових приміщень, що фактично створює додатковий тиск на виробництво.

Недоліком плати за землю є її негнучкість – надходження не залежать від рівня доходів платників, тому бюджет не отримує додаткових ресурсів у період економічного зростання, а під час кризи платники ризикують опинитися на межі банкрутства. Окрім того, значні труднощі викликає процес періодичного оцінювання земельних ресурсів.

Однією з ключових проблем у сфері оподаткування земель є занижена вартість оренди землі. Значне перевищення вартості оренди земель державної форми власності у порівнянні з землями приватної форми власності тривалий час пояснювалося заборонаю безаукціонної передачі державних та комунальних земель. Натомість підвищенню орендних ставок на приватні землі заважають монополізація орендарів і відсутність активних об'єднань власників, більшість із яких є людьми похилого віку. Це призводить до втрати потенційних доходів місцевих бюджетів і стримує формування справедливої ринкової ціни на землю.

Основною проблемою транспортного податку є відсутність диференціації ставки, яка залишається фіксованою (25 000 грн на рік) незалежно від ринкової вартості автомобіля, що призводить до втрат бюджету.

Недоліки чинного механізму майнового оподаткування виявляються насамперед у порядку визначення об'єкта та бази оподаткування, оскільки податкові зобов'язання прив'язані до нормативної оцінки (плата за землю) або до мінімальної заробітної плати (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки), що не відображає реальної вартості об'єкта нерухомості. Це обумовлює необхідність вдосконалення системи майнового оподаткування.

Оптимізація справляння майнових податків має передбачати:

- використання оціночної вартості як бази оподаткування податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки;

- запровадження диференційованих ставок податку залежно від типу нерухомості та її власника;
- визначення межі вартості для елітного житла, при перевищенні якої такі об'єкти будуть оподатковуватися за найвищими ставками;
- перегляд підходів до розрахунку плати за землю у разі відсутності нормативної грошової оцінки. В такому разі має застосовуватися нормативна грошова оцінка саме не оціненого виду сільськогосподарських угідь (а не виключно ріллі) по області, де знаходиться така земельна ділянка;
- запровадження прогресивних ставок транспортного податку, залежно від середньоринкової вартості транспортних засобів;
- розширення об'єктів оподаткування транспортним податком за рахунок яхт, літаків, катерів тощо;
- здійснення своєчасного перегляду нормативної грошової оцінки земель.

Ключовою метою реформування майнового оподаткування має стати перехід до визначення податкової бази за вартістю, а не за площею нерухомості [2]. Проте проведення масової оцінки об'єктів потребує значних фінансових і часових ресурсів. Як зазначає М. В. Гончаренко, податковою базою може бути капітальна вартість майна, визначена за стандартизованою методологією, що відповідає зарубіжній практиці [3]. Для підтримання актуальності даних така оцінка повинна оновлюватися кожні кілька років.

Удосконалення транспортного податку окрім розширення кола об'єктів оподаткування має передбачати врахування рівня викидів шкідливих речовин та запровадження прогресивної шкали, за якою розмір ставки збільшуватиметься зі старінням автомобіля. Це сприятиме оновленню автопарку, стимулюватиме використання екологічного транспорту та водночас забезпечить додаткові надходження до місцевих бюджетів, покращення стану довкілля й підвищення соціальної справедливості.

Література

1. Раделицький Ю. О., Галамай Р. Я., Симанич Н. Б. Імплементация досвіду ефективного адміністрування майнових податків розвинених країн у вітчизняну практику. *Економіка та держава*. 2019. №. 1. С. 68-72.

2. Матвійчук Н. М. Методичні підходи до класифікації податків на нерухоме майно. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 8. С. 15-21.

3. Гончаренко М. В. Податок на нерухомість як джерело зміцнення фінансової самостійності місцевого самоврядування: вітчизняні реалії та 66 зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 2. С. 100–107.

Проць Н.В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Мандрика А.О.,

здобувач 6 курсу

факультету економіки та управління,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Основними проблемами територіальних громад є недостатність фінансових ресурсів, низький рівень податкової самостійності й незадовільне регулювання відносин щодо перерахувань податкових надходжень до місцевих бюджетів. Це призводить до порушення принципів субсидіарності, незалежності, фіскальної децентралізації та сприяє збільшенню залежності органів місцевого самоврядування від дотацій з державного бюджету. Тому, проблематика місцевого оподаткування є однією з найбільш складних та гострих сфер податкової політики на місцевому рівні.

Податкова політика на місцевому рівні має значну кількість дефектів, серед яких можна виділити наступні [1]:

- недостатня гнучкість та адаптація до особливостей кожної окремої територіальної громади;
- невідповідність механізму розподілу податкових надходжень до потреб;
- недосконалість нормативно-правової бази створює умови для корупційних схем та недоотримання місцевих податків та зборів.